

Yaşamda Anlam Ölçeği Lise Formu: Türkçe Geçerlik ve Güvenirliği¹

Meaning in Life Questionnaire High School Form: Turkish Validity and Reliability

Nur DEMİRBAŞ ÇELİK²

Esra İŞMEN GAZİOĞLU³

Özet

Bu araştırmanın amacı, Steger, Frazier, Oishi ve Kaler (2006) tarafından geliştirilen üniversite öğrencileri üzerinde Türkçeye uyarlanan Yaşamda Anlam Ölçeği'nin (YAÖ) (Demirbaş, 2010) lise öğrencileri için psikometrik özelliklerinin belirlenmesidir. Bu amaçla YAÖ iki farklı lise türünden 350 lise öğrencisine uygulanmıştır. Ölçeğin geçerlik çalışması için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin güvenirligi Cronbach's Alfa katsayısı, test-tekrar test ve madde toplam korelasyon katsayısı ile hesaplanmıştır. Analizler sonucunda YAÖ'nin ikili faktör yapısının üniversite öğrencilerinde olduğu gibi lise öğrencilerinde de aynı şekilde doğrulandığı saptanmıştır. Bu sonuçlar, YAÖ lise öğrencileri için geçerli ve güvenilirlik bir araç olduğunu göstermektedir. Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak araştırmacılar ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: yaşamda anlam ölçeği, ölçek geçerlik-güvenirlilik, lise öğrencileri

Abstract

Purpose of this research is to determine the psychometric features, for high school students, of Meaning in Life Questionnaire (MLQ) Steger, Frazier, Oishi, & Kaler (2006) which has been adapted to Turkish culture on university students by Demirbaş (2010). To this end, MLQ has been applied to 350 high school students from two different high school types. Exploratory and confirmatory factor analyses have been made for the validity of the scale. Reliability of the scale has been calculated with Cronbach's Alpha coefficient, test-retest reliability coefficient and corrected item-total correlation. As a result of the analysis, it has been determined that two factor structure of MLQ has been affirmed in the same way on high school students as it has been on university students. These results show that MLQ high school students are valid and reliable instrument. Depending on the research results some suggestions have been made to researchers and in terms of guidance and psychological counseling services.

Keywords: meaning in life questionnaire, scale validity-reliability, high school students

¹ Bu çalışma İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı'nda 2014 yılında hazırlanmış "Üst-Düzyer Kişilik ve Yaşamda Anlam: Temel Psikolojik İhtiyaçların Rolünün Yapısal Eşitlik Modellemesi İle İncelenmesi" adlı doktora tezinin bir bölümüdür.

² Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Lefkoşa, e-mail: demirbas.nur@gmail.com

³ İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, İstanbul.

Giriş

Felsefe tarihi incelendiğinde “yaşamın anlamı nedir?” sorusunun insanlığın temel sorgulamalarından biri olduğu görülmektedir. Psikoloji ise, kişiye vurgu yaparak kişinin yaşama atfettiği anlamı ele almaktadır. Bir başka deyişle felsefede “yaşamımın anlamı ne?” sorusu sorulurken psikolojide “yaşamımı nasıl anlamlı yapabilirim?” sorusu irdelenmektedir (Steger ve Kashdan, 2013). Yaşamda anlamın psikoloji yazınında yer alması, Adler’in insanın belli bir amaç doğrultusunda kendi kaderini belirleyebileceği savıyla başlamıştır. Daha sonra yaşamda anlam, Frankl’ın “anlam terapisi” adını verdiği “logoterapi” çalışmaları ile varoluşçu yaklaşım içinde yerini almıştır (Frankl, 2009). Ancak yaşamda anlam soyut bir kavram olduğu için işevuruk tanımının yapılması zordur. Çağdaş yaşamda anlam teorisyenleri (Steger, Frazier, Oishi ve Kaler, 2006) yaşamda anlamı yaşamda anlamın varlığı ve yaşamda anlam arayışı olarak değerlendirmektedirler. Steger'a (2012) göre yaşamda anlam, kişinin yaşamını anlamlandırmasını sağlayan bir hedefe, bir misyona ya da kapsayıcı bir yaşam amacına sahip olma derecesidir. Frankl (2009) insanın yaşamda anlam arayışını, insanın doğuştan getirdiği motivasyon olarak ele almıştır. Kişinin yaşamında bir anlamının ya da amacının olmaması “anlamsızlık” olarak nitelendirilmektedir. Anlamsızlık, bireylerin kendilerini hedefsiz, plansız hissetmeleri ve ne yöne gideceklerini bilmemeleridir (Harlow ve Newcomb, 1990). Varoluşçu yaklaşım, anlamsızlığın “varoluşsal boşluk ya da “varoluşsal nevroza” neden olduğunu ileri sürmektedir (Yalom, 2001). Frankl (2009) anlam eksikliğinin ruh sağlığı problemlerinin temelinde olduğunu belirtmiştir. Nitekim yaşamında anlam eksikliği duyan kişiler duymayan kişilere oranla daha çok psikolojik yardım için başvuruda bulunmaktadır (Battista ve Almond, 1973).

Yaşamda anlamın hangi kişisel ve ilişkisel değişkenlerle ilgili olduğunu anlama çalışmaları bu kavramı ölçmeye yönelik girişimlerden sonra başlamıştır. Yaşamda anlamı ölçmeyi amaçlayan ilk araç, Crumbaugh ve Maholic (1964) tarafından geliştirilen Yaşamdaki Amaç Testi'dir. Daha sonra sırasıyla Noetic Amaçları Araştırma Testi (Crumbaugh, 1977), Yaşam Değerleri Ölçeği (Battista ve Almond, 1973), Yaşam Tutumu Profili (Reker ve Peacock, 1981) Bütünlük duygusu Ölçeği (Antonovsky, 1993) ve Kişisel Anlam Profili (Wong, 1998) ölçekleri geliştirilmiştir. Bu ölçme araçları arasında en yaygın olarak kullanılan ölçme aracı Yaşamdaki Amaç Testi ve Yaşam Değerleri Ölçeği'dir. Frazier, Lee, ve Steger (2006) yaygın olarak kullanılan anlam ölçeklerinin hem depresyon hem de pozitif duygulanım ile ilişkili olmasının ölçeklerin yapı geçerliliklerindeki eksikliklerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Bu nedenle, yaşamda anlamın varlığını tespit edebilen yeni bir ölçek geliştirme ihtiyacı duyulmuş ve bu amaçla YAÖ geliştirilmiştir (Steger ve diğ., 2006). Pozitif psikoloji akımının

güçlenmesiyle birlikte yaşamda anlamın bileşenlerini ölçen ölçme araçlarının sayısı giderek artmıştır. 2000 yılından sonra yaşamda anlamın farklı yönlerini değerlendiren birçok ölçme aracı geliştirilmiştir. Bu ölçekler arasında en yaygın olarak kullanılan ölçme aracının YAÖ olduğu görülmektedir. YAÖ'nin bu kadar yaygın olarak kabul görmesinin temel nedeni, birçok kültürde geçerli ve güvenilir bir araç olmasından kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte YAÖ yaşamda anlama yönelik genel çerçeveyi pratik olarak belirleyebilen kısa bir ölçektir.

Steger ve diğ., (2006) YAÖ'nin alt boyutları olan yaşamda anlam arayışı ve yaşamda anlamın varlığının aynı ölçek içinde ele alınması bir paradoks olarak görüldüğü ifade etmekle birlikte bu görüşü ayrıntılı olarak açıklamışlardır. Bireyler yaşamda anlam arayışı içindeyken aynı zamanda yaşamda anlama sahip olabilirler ya da yaşamlarında hâlihazırda bir anlama sahip oldukları için anlam arayışı içinde olmayabilirler. Bu paradoksal durumun nedeni yaşamda birden çok anlam kaynağının var olmasından ileri gelmektedir (Steger ve diğ., 2006). Örneğin, yaşamının anlamı maratonda birinci olmak olan biri bu sonucu elde ettiğinde yaşamını anlamlı hale getirecek başka bir anlam arayışı içine girebilir. Ancak bu durum için mutlaka yaşamında anlamsızlığı deneyimlemesi gerekli değildir (Steger ve diğ., 2006). Sözü edilen araştırmacılar yaşamında bir anlama sahip iken başka anlam arayışı içindeki kişilere Gandi, Malcom X gibi kişileri örnek olarak göstermişlerdir.

Pozitif psikolojinin temel kavramları (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000) içinde yer alan yaşamda anlam, iyi oluş (Bonebright, Clay, ve Ankenmann, 2000), umut (Feldman ve Snyder, 2005), mutluluk (Chamberlain ve Zika, 1988; Steger, Oishi ve Kesebir, 2011) gibi pozitif psikoloji kavramları ile ego-sağlamlığı (Demirbaş ve Keklik, 2011), kayıp ve yasla başa çıkma (Davis, Wortman, Lehman ve Silver, 2000) gibi koruyucu ruh sağlığı bileşenleri ile ilişkilendirilmiştir. Anlamsızlık, madde bağımlılığı (Yalom, 2001), depresyon (Steger ve diğ., 2011), intihar eğilimi ve umutsuzluk (Harlow, Newcomb, ve Bentler, 1986) gibi kavramlarla ilişkili bulunmuştur. Brassai, Piko, ve Steger (2011) yaşamda bir anlama sahip olmanın ergenler için madde kullanımı, yeme bozuklukları gibi sağlık riski içeren davranışlara karşı doğrudan koruyucu işlevinin olduğunu saptamışlardır. Pozitif psikoloji yazınında yaşamda anlama ilişkin araştırmaların sayısının gün geçtikçe artmasına rağmen Türkiye'de bu konuda az sayıda çalışma bulunmaktadır. Nitekim yaşamda anlamı ölçen ölçme araçlarından yalnızca YAÖ Türk kültürüne uyarlanmıştır. İlk olarak Demirbaş (2010) YAÖ'nin üniversite öğrencileri üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmıştır. Ardından Terzi, Erguner-Tekinalp ve Leuwerke (2011) YAÖ'nin üç farklı yaş grubu (genç, yetişkin, yaşlı) için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu belirlemişlerdir. Ancak koruyucu ruh sağlığı için önemli bir noktada yer alan yaşamda anlam ile ilgili Türkiye'de ergenlerle yapılmış araştırmaya rastlanmamıştır.

Kegan (1982) ergenlerin içinde buldukları gelişimsel dönemi, eski ve yeni yaşantıları yeniden değerlendirip anlamlandırma süreci olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda psikososyal gelişim kuramları incelendiğinde ergenlik dönemindeki temel çatışmanın kimlik duygusuna karşı kimlik kargaşası (Erikson, 1968) olduğu görülmektedir. Erikson (1968) psikososyal gelişim kuramında ergenliğin sonunda kimlik bunalımının aşılması gerekliliğine işaret eder. Marcia (1980) ise ergenliğin “araştırma” ve “karar verme” süreci olduğunu ileri sürmüştü ve bu süreçler doğrultusunda kimlik statülerini açıklamıştır. Steger ve diğ., (2006) yaşamda anlam ve yaşamda anlam arayışının Marcia’nın (1980) önerdiği kimlik statülerine göre düzeylerinin nasıl olabileceğini tartışmışlardır. Dağınık kimlik düşük düzeyde yaşamda anlamın varlığı, düşük düzeyde yaşamda anlam arayışı; ipotekli kimlik statüsü yüksek düzeyde yaşamda anlamın varlığı, düşük düzeyde yaşamda anlam arayışı; ertelenmiş kimlik statüsü (moratoryum) düşük düzeyde yaşamda anlamın varlığı yüksek düzeyde anlam arayışı içermektedir. Başarılı kimliği ise, yüksek düzeyde yaşamda anlam ve yaşamda anlam arayışı olarak ele almışlardır. Görüldüğü gibi teorisyenler ergenlerin başarılı kimlik gelişimleri için yaşamda anlam arayışının da önemine vurgu yapmışlardır. Steger ve diğ., (2006) ergenlerin yaşamda anlam arayışı deneyimlemiş olmalarını ve yaşamda bir anlama sahip olmalarını, başarılı kimlik gelişimi için belirleyici olabileceğine dikkat çekmişlerdir. Türkiye’de lise öğrencilerinde yaşamda anlamı ölçmeyi amaçlayan herhangi bir ölçek geliştirme çalışması bulunmamaktadır. Uyarlanan bu kısa ve kullanışlı ölçek aracılığıyla lise öğrencilerinde, yaşamda anlama sahip olmak ve yaşamda anlam arayışı ile ilgili değişkenler bir arada incelenebilecektir. Bu çalışma ile Türkiye’de üniversite öğrencileri üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan YAÖ’nin lise öğrencileri üzerinde psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışma, Demirbaş (2010) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde Türk kültürüne uyarlanan YAÖ’nin lise öğrencileri için psikometrik özelliklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tarama deseniyle gerçekleştirilmiş bir çalışmadır.

Yaşamda Anlam Ölçeği (YAÖ)

YAÖ, Steger ve diğ., (2006) tarafından geliştirilmiştir. YAÖ, 10 maddeden oluşmaktadır. YAÖ’nin “yaşamda anlamın varlığı” ve “yaşamda anlam arayışı” olmak üzere birbirinden bağımsız iki alt boyutu bulunmaktadır. Yaşamda anlamın varlığı alt boyutu (Yaşamımın anlamının farkındayım), beş maddeden oluşmaktadır (maddeler; 1, 4, 5, 6, 9R). Ölçeğin 9. maddesi ters puanlanmaktadır. Yaşamda anlam arayışı boyutu (Daima yaşamımın amacını arıyorum), beş maddeden oluşmaktadır (maddeler: 2, 3, 7, 8, 10). Ölçek 7’li likert tipi

(1: Kesinlikle doğru değil; 7: Kesinlikle doğru) olarak derecelendirilmektedir. Ölçeğin her bir alt boyutundan en düşük 5 en yüksek 35 puan alınmaktadır. Ölçeğin boyutlarından alınan yüksek puanlar, o boyutun temsil ettiği niteliklerin bireylerde yüksek düzeyde bulunduğunu göstermektedir. YAÖ'nin Cronbach's Alpha güvenirliği yaşamda anlamın varlığı alt boyutu için $\alpha = 0.88$; yaşamda anlam arayışı için alt boyutu için $\alpha = 0.93$ olarak saptanmıştır.

YAÖ Demirbaş (2010) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde Türk kültürüne uyarlanmış ve Türkçe geçerliliği sağlanmıştır. Bu çalışma, 300 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır (n=162 kadın; n=138 erkek). YAÖ'nin yapı geçerliliği sınamak amacıyla açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucuna göre, faktör yükleri 0.59 ile 0.75 arasında değişen iki faktörlü yapı belirlenmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucu, [χ^2 (34, N = 300) = 63.32, $p < 0.05$; GFI = 0.96; CFI = 0.98; SRMR = 0.052; RMSEA = 0.054] iyi uyum değerleri üretmiştir. Yaşamda anlamın varlığı alt boyutunun iç tutarlılığı 0.87, yaşamda anlam arayışı alt boyutunun iç tutarlılığı 0.88 olarak hesaplanmıştır.

Katılımcılar

YAÖ lisede öğrenim gören 350 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulanan ölçeklerden 12 tanesi geçersiz sayıldığı için işleme alınmamıştır. İstatiksel çözümlenmeler 338 öğrenci üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerin %43,7'sini (n=148) kız, %56,3'ü (n=190) erkek öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerden %47,3'ü (n=160) Anadolu Teknik Lisesi'nde, %52,7'si (n=178) Anadolu Lisesi'nde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin yaş ortalaması 16,3'tür. Araştırmaya katılan öğrencilerin hepsi gönüllüdür.

İşlem Yolu

YAÖ-Lise Formu'nun (YAÖ-LF) yapı geçerliliğini test etmek için SPSS 20 programında AFA ve LISREL 8.80 programında DFA yapılmıştır. AFA'ne dahil edilecek faktör sayısını belirlenmesinde temel ölçüt olarak Eigen değeri 1.00 üzerinde olan faktörler alınmıştır (Büyüköztürk, 2010). Analiz için Kaise-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett küresellik değerleri hesaplanmıştır. DFA sonucunda elde edilen modelin değerleri uyum iyiliği istatistikleri ile değerlendirilmiştir. En yaygın olarak kullanılan uyum iyiliği istatistiklerinin Serbestlik Derecesi (χ^2), GFI, CFI, SRMR ve RMSEA olduğu görülmektedir (Şimşek, 2007). Bu uyum istatistiklerinin ölçütlerini Çelik ve Yılmaz (2013) özetlemiştir. Bu ölçütlerden χ^2 'nin 2'nin altında olması iyi uyumu, 3'ün altında olması kabul edilebilir uyumu belirtmektedir. GFI ve CFI'nın 0.95'in, üzerinde olması iyi uyumu, 0.90'ın üzerinde olması kabul edilebilir uyumu göstermektedir. SRMR ve RMSEA'nin 0.05'un altında olması iyi uyumu; SRMR'nin 0.10'un, RMSEA'nın 0.08'in altında olması kabul edilebilir uyumu işaret etmektedir. YAÖ-LF'nun

güvenirliği, Cronbach's Alfa katsayısı, test-tekrar test ve düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayısı ile belirlenmiştir.

Bulgular

YAÖ-LF'nun Geçerliği

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla Temel Bileşenler Analizi varimax döndürme yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Faktör analizi için KMO (0.81) ve Bartlett küresellik ($\chi^2=1173$) değerlerinin yeterli olduğu bulunmuştur. Bu analiz sonucunda 0.69 ile 0.81 arasında yük değerleri alan iki faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu yapı toplam varyansın % 59.3'ünü açıklamaktadır. Birinci faktör toplam varyansın % 31.2'sini ikinci faktör toplam varyansın % 28.1'ini açıklamaktadır. Her bir faktörün ortalaması, standart sapması ve faktör yükleri Tablo 1'de sunulmuştur.

YAÖ-LF'nun iki faktörlü yapısı üzerinde veriyi en iyi olasılıkla tahmin etme yöntemiyle DFA yapılmıştır. DFA açımlayıcı faktör analiziyle belirlenen yapının aynı veri üzerinde doğrulanması için yapılmaktadır (Şimşek, 2007). DFA sonucu elde edilen uyum iyiliği istatistikleri: [χ^2 (34, N = 338) = 136.0, p < 0.01; GFI = 0.93; CFI = 0.95; SRMR = 0.063; RMSEA = 0.094] şeklindedir. Elde edilen DFA sonucu Şekil 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.

YAÖ-LF'nun Ortalama, Standart Sapma Ve Faktör Yükleri

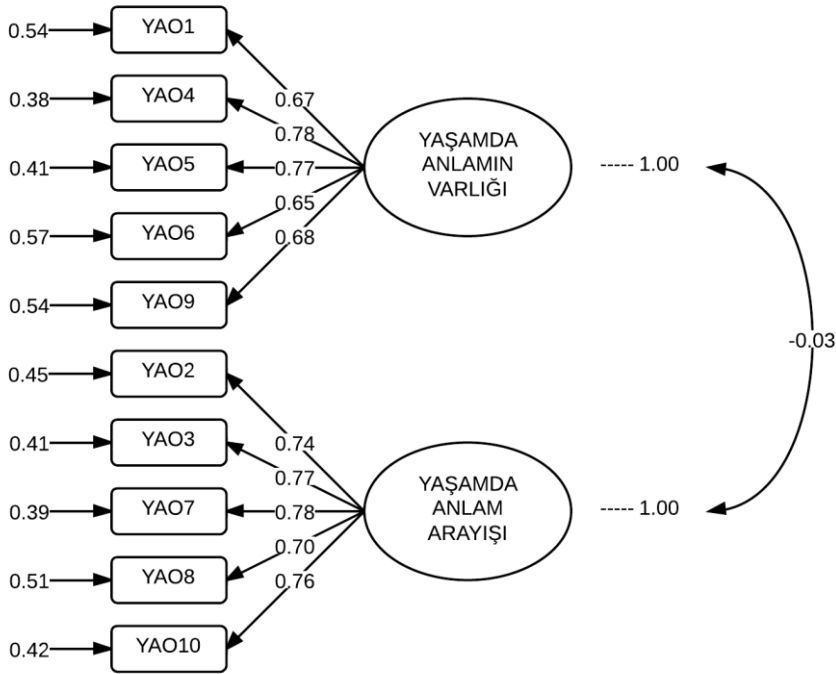
	$\bar{X}$	SS	I. Faktör	II. Faktör
YAÖ7	4.605	1.814	0.813	
YAÖ3	4.500	1.898	0.799	
YAÖ10	4.161	1.931	0.796	
YAÖ2	4.930	1.875	0.771	
YAÖ8	5.000	1.763	0.743	
YAÖ4	5.208	1.636		0.801
YAÖ5	5.522	1.490		0.789
YAÖ6	4.677	1.712		0.720
YAÖ1	5.669	1.469		0.717
YAÖ9	5.694	1.703		0.695

Bu uyum iyiliği istatistiklerinden RMSEA dışındaki değerler kabul edilebilir bir uyuma işaret etmektedir. Ancak daha iyi bir model uyumu için düzeltme indeksleri incelenmiştir. Düzeltme indeksleri göre χ^2 değerinde en büyük farklılığı oluşturan düzeltmenin YAÖ-LF'nun 4. ve 9. maddelerinin arasındaki hataların ilişkilendirilmesidir. Bu düzeltme yapıldığında χ^2 değerinde 43.5'lik bir düşüş sağlanacaktır. Bu maddelerin içeriklerine bakıldığında 4. madde “yaşamımın gayet belirgin bir amacı var”, 9. madde ise “yaşamımın belirgin bir amacı yok” şeklindedir. 4. ve 9. maddelerin birbirinin zıttı olan anlamlar içerdiği görülmektedir. YAÖ

puanlanırken 9. madde puanları aynı boyut içinde tersine çevrilerek hesaplanmaktadır. Dolayısıyla bu maddelerin anlamsal olarak birbiriyle ilişkili olduğu çok belirgindir. Düzeltme önerisi teorik olarak desteklendiği için YAÖ'nin 4 ve 9. maddelerinin hataları ilişkilendirilmiştir. YAÖ-LF'nun düzeltme sonrası DFA Şekil 1'de sunulmuştur. Düzeltme sonrası model uyum iyiliği istatistikleri: [χ^2 (33, N = 338) = 90.32, $p < 0.01$; GFI = 0.95; CFI = 0.97; SRMR = 0.058; RMSEA = 0.072] şeklindedir. YAÖ-LF'nun uyum iyiliği istatistikleri incelendiğinde modelin kabul edilebilir bir uyum gösterdiği dolayısıyla da YAÖ-LF'nun geçerli bir araç olduğu görülmektedir.

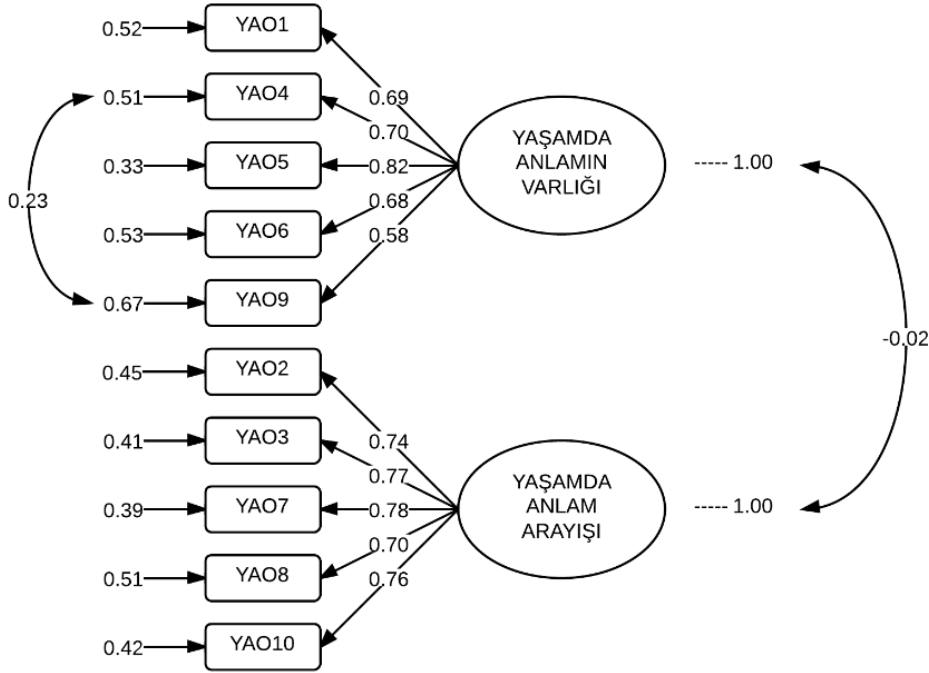
Şekil 1

YAÖ-LF'nun İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Şekil 2.

YAÖ-LF'nun revize edilmiş doğrulayıcı faktör analizi (DFA)

YAÖ-LF'nun Güvenirliği

YAÖ-LF'nun yaşamda anlamın varlığı alt boyutu Cronbach's Alpha katsayısı 0.79, yaşamda anlam arayışı alt boyutunun iç tutarlılığı 0.84 olarak saptanmıştır. YAÖ'nin, test-tekrar test güvenirligi için ölçek 30 lise öğrencisine iki hafta arayla uygulanmıştır. Bu iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı yaşamda anlamın varlığı boyutu için 0.82; yaşamda anlam arayışı boyutu için 0.80 olarak bulunmuştur. Ayrıca YAÖ-LF'nun düzeltilmiş madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. YAÖ-LF'nun madde toplam korelasyonları (r_{jx}) Tablo 2'de sunulmuştur. Tablo 2'deki r_{jx} değerlerinin 0.51 ile 0.68 arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 2.

YAÖ-LF'nun Madde Toplam Korelasyonları

YAÖ'nin Alt Boyutları	Maddeler	r_{jx}
Yaşamda Anlamın Varlığı	YAÖ1	0.54
	YAÖ4	0.65
	YAÖ5	0.64
	YAÖ6	0.54
	YAÖ9	0.51
Yaşamda Anlam Arayışı	YAÖ2	0.64
	YAÖ3	0.67
	YAÖ7	0.68
	YAÖ8	0.60
	YAÖ10	0.66

Tartışma

YAÖ, yaşamda anlamın varlığı ve yaşamda anlam arayışını düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu araştırma, özgün formu İngilizce olan üniversite öğrencileri üzerinde Türk kültürüne uyarlanan YAÖ'nin Lise Formunun geçerlik ve güvenilirliğini test etmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğini sınamak için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. YAÖ'nin lise öğrencilerinde iki faktörlü yapısı doğrulanmış ve model-veri uyumunun iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. YAÖ'nin güvenilirliği, Cronbach's Alpha Katsayısı, test-tekrar test ve madde toplam korelasyonu ile test edilmiştir. Elde edilen değerler, ölçeğin güvenilirliğini doğrulayacak kanıtlar sunmuştur.

Yaşamda anlamın varlığı, olumlu bir nitelik bir olarak görülürken yaşamda anlam arayışının olumsuz nitelikleri içerdiği düşünülmektedir (Steger ve diğ., 2011). Bunun nedeni yaşamda anlamın varlığı ve yaşamda anlam arayışının birbirinin karşıtı kavramlar ile ilişkilendirilmesinden kaynaklanmaktadır (Steger ve diğ., 2006; Steger ve diğ., 2011). Nitekim yaşamda anlamın varlığı, yüksek düzeyde mutluluk (Chamberlain ve Zika, 1988; Steger ve diğ., 2011), iyi-oluş (Bonebright ve diğ., 2000) fiziksel sağlık (Steger, Mann, Michels ve Cooper, 2009), sosyal yakınlık (Ryff, 1989) gibi olumlu kavramlar ile birlikte ele alınmaktadır. Yaşamda anlam arayışı ise, anksiyete (Steger ve diğ., 2006), sosyal yalıtım (Steger, Kashdan, Sullivan ve Lorentz, 2008) gibi olumsuz kavramlar ile ilişkilendirilmiştir. Fakat yaşamda anlam ve yaşamda anlam arayışı birbirinin tam karşıtı kavramlarla ilişki göstermelerine rağmen kendi aralarında negatif bir ilişki söz edilemez, her ikisi de birbirinden bağımsız yapılardır (Steger ve diğ., 2006; Steger ve diğ., 2011). DFA sonucunda ortaya koyulan yaşamda anlamın varlığı ve yaşam da anlam arayışı arasındaki ilişki ($r=-0.02$) istatistiksel olarak anlamlı değildir. Dolayısıyla lise öğrencileri için de yaşamda anlamın varlığı ve yaşamda anlam arayışının bağımsız yapılar olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma sonuçları, YAÖ-LF ve YAÖ arasında istatistiksel bir farkın olmadığını göstermiştir. YAÖ'nin lise öğrencileri için de tıpkı üniversite öğrencilerinde olduğu gibi geçerli ve güvenilir bir araçtır. Bu bağlamda lise öğrencileri için yapılacak çalışmalarda YAÖ kullanılabilir. YAÖ'nin maddeleri Ek'te sunulmuştur.

Yaşamda anlamın varlığının pozitif psikoloji kavramları içinde yer alması ve ergenler için doğrudan koruyucu işlevi göz önüne alındığında yaşamda anlamın ergenler için önleyici ve koruyucu bir işlevi olabilir. Diğer taraftan gelişimsel rehberlik anlayışı gereği ergenlere önleyici ve koruyucu rehberlik hizmeti sunulurken yaşamda anlamın rehberlik programlarında yer alması önemlidir (Sezer, 2012). Ayrıca ergenlerle çalışan psikolojik danışmanların yaşamda

anlam yazına hakim olmaları kimlik arayışındaki ergenlerle terapötik iletişimin kurulmasında yardımcı olabilir. Bugünün koşullarında anlamsızlık/amaçsızlık lise öğrencileri için sorun teşkil etmektedir (Demirbaş ve Keklik, 2011). Bu bağlamda lise öğrencileri için geliştirileceği grup rehberliği ile grupla psikolojik danışma oturumlarında yaşamda anlamı oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.

Yaşamda anlam Türkiye'deki psikoloji ve eğitim araştırmaları için oldukça yeni bir kavramdır. Bu nedenle özellikle ergenlerle yaşamda anlamın farklı değişkenler ile birlikte incelenmesi bu kavramın dinamiklerinin belirlenmesi için yol gösterici olabilir. Ayrıca diğer yaşamda anlam ölçeklerinin özellikle ergenler üzerinde Türk kültürüne uyarlanmasını ergenlerin yaşamda anlamları hakkında daha çok bilgi edinmeyi sağlayabilir. Bu araçlar sayesinde yaşamda anlamın rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde nasıl kullanılacağı belirlenebilir.

Kaynakça

- Antonovsky, A. (1993). The structure and properties of the sense of coherence scale. *Social Science and Medicine*, 36, 725–733. doi:10.1016/0277-9536(93)90033-Z
- Battista, J., & Almond, R. (1973). The development of meaning in life. *Psychiatry*, 36, 409–427. doi:10.1177/0040571X7908200403
- Bonebright, C. A., Clay, D. L., & Ankenmann, R. D. (2000). The relationship of workaholism with work-life conflict, life satisfaction, and purpose in life. *Journal of Counseling Psychology*, 47(4), 469–477. doi:10.1037/0022-0167.47.4.469
- Brassai, L., Piko, B. F., & Steger, M. F. (2011). Meaning in life: is it a protective factor for adolescents' psychological health? *International Journal of Behavioral Medicine*, 18(1), 44–51. doi:10.1007/s12529-010-9089-6
- Chamberlain, K., & Zika, S. (1988). Measuring meaning in life: An examination of three scales. *Personality and Individual Differences*, 9(3), 589–596. doi:10.1016/0191-8869(88)90157-2
- Crumbaugh, J. C. (1977). The Seeking of Noetic Goals Test (SONG): a complementary scale to the Purpose in Life Test (PIL). *Journal of Clinical Psychology*, 33, 900–907. doi:10.1002/1097-4679(197707)33:3<900::AID-JCLP2270330362>3.0.CO;2-8
- Crumbaugh, J. C., & Maholic, L. T. (1964). An experimental study of existentialism: The psychometric approach to Frankl's concept of noogenic neurosis. *Journal of Clinical Psychology*, 20, 200–207. doi:0.1002/1097-4679(196404)20:2<200::AID-JCLP2270200203>3.0.CO;2-U

- Çelik, H. E., & Yılmaz, V. (2013). *Lisrel 9.1 ile Yapısal Eşitlik Modellemesi: Temel Kavramlar - Uygulamalar - Programlama* (2. ed., p. 261). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Davis, C. G., Wortman, C. B., Lehman, D. R., & Silver, R. C. (2000). Searching for meaning in loss: are clinical assumptions correct. *Death Studies, 24*, 497–540. doi:10.1080/07481180050121471
- Demirbaş, N. (2010). *Yaşamda Anlam ve Yılmazlık*. Hacettepe Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Demirbaş, N., & Keklik, İ. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Yaşamda Anlam Düzeyleri ve Yılmazlık Düzeyleri Arasındaki İlişki. In *XI. Ulusal Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi*. İzmir.
- Erikson, E. (1968). *Youth: Identity and Crisis*. NY: W. W. Norton.
- Feldman, D. B., & Snyder, C. R. (2005). Hope and the Meaningful Life: Theoretical and Empirical Associations Between Goal-Directed Thinking and Life Meaning. *Journal of Social and Clinical Psychology, 24*(3), 401–65616. doi:10.1521/jscp.24.3.401.65616
- Frankl, V. E. (2009). *İnsanın Anlam Arayışı*. (Çev. Selçuk Budak) *Okuyan Us Yayınları*. (Orijinali 1963'te yayımlanmıştır.)
- Frazier, P. A., Lee, R. M., & Steger, M. F. (2006). What Can Counseling Psychology Contribute to the Study of Optimal Human Functioning? *The Counseling Psychologist, 34*(2), 293–303. doi:10.1177/0011000005283521
- Harlow, L. L., & Newcomb, M. D. (1990). Towards a General Hierarchical Model of Meaning and Satisfaction in Life. *Multivariate Behavioral Research, 25*(3), 387–405. doi:10.1207/s15327906mbr2503_9
- Harlow, L. L., Newcomb, M. D., & Bentler, P. M. (1986). Depression, self-derogation, substance use, and suicide ideation: Lack of purpose in life as a mediational factor. *Journal of Clinical Psychology, 42*(1), 5–21. doi:10.1002/1097-4679(198601)42:1<5::AID-JCLP2270420102>3.0.CO;2-9
- Kegan, R. (1982). *The Evolving Self: Problem and Process in Human Development*. Cambridge: Harvard University.
- Marcia, J. E. (1980). Identity in Adolescence. In J. Adelson (Ed.), *Handbook of Adolescent Psychology* (Vol. 9, pp. 159–187). New Jersey: Wiley.
- Reker, G. T., & Peacock, E. J. (1981). The Life Attitude Profile (LAP): A multidimensional instrument for assessing attitudes toward life. *Canadian Journal of Behavioral Science, 13*, 264–273.

- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069–1081. doi:10.1037//0022-3514.57.6.1069
- Steger, M. F. (2012). Making Meaning in Life. *Psychological Inquiry*, 23(4), 381–385. doi:10.1080/1047840X.2012.720832
- Steger, M. F., Frazier, P., Oishi, S., & Kaler, M. (2006). The meaning in life questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology*, 53(1), 80–93. doi:10.1037/0022-0167.53.1.80
- Steger, M. F., & Kashdan, T. B. (2013). The unbearable lightness of meaning: Well-being and unstable meaning in life. *The Journal of Positive Psychology*, 8(2), 103–115. doi:10.1080/17439760.2013.771208
- Steger, M. F., Kashdan, T. B., Sullivan, B. A., & Lorentz, D. (2008). Understanding the search for meaning in life: personality, cognitive style, and the dynamic between seeking and experiencing meaning. *Journal of Personality*, 76(2), 199–228. doi:10.1111/j.1467-6494.2007.00484.x
- Steger, M. F., Mann, J. R., Michels, P., & Cooper, T. C. (2009). Meaning in life, anxiety, depression, and general health among smoking cessation patients. *Journal of Psychosomatic Research*, 67, 353–358. doi:10.1016/j.jpsychores.2009.02.006
- Steger, M. F., Oishi, S., & Kesebir, S. (2011). Is a life without meaning satisfying? The moderating role of the search for meaning in satisfaction with life judgments. *The Journal of Positive Psychology*, 6(3), 173–180. doi:10.1080/17439760.2011.569171
- Terzi, Ş., Erguner-Tekinalp, B., & Leuwerke, V. (2011). Yaşamdaki Anlam Ölçeğinin Çeşitli Yaş Gruplarına Göre Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. In *XI. Ulusal Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi*. İzmir.
- Wong, P. T. P. (1998). Implicit theories of meaningful life and the development of the personal meaning profile. In P. Wong & P. S. Fry (Eds.), *The human quest for meaning: A handbook of psychological research and clinical applications*. (pp. 111–140). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Yalom, I. D. (2001). *Varoluşçu Psikoterapi*. Kabalcı Yayınevi (3rd ed.). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

EK: Yaşamda Anlam Ölçeği (YAÖ)

Lütfen sadece bir anlığına aşağıdaki maddeleri düşünün ve aşağıdaki ifadelere mümkün olduğunca sizi yansıtan yanıtlar vermeye çalışın. Unutmayın ki, bu ifadeler kişiye özgüdür ve doğru ya da yanlış yanıtları yoktur. Her bir ifadenin sizin için ne kadar geçerli olduğunu aşağıdaki ölçeği kullanarak numaralandırınız.

Kesinlikle Doğru Değil 1	Çoğunlukla Doğru Değil 2	Kısmen Doğru Değil 3	Ne Doğru Ne Yanlış 4	Kısmen Doğru 5	Çoğunlukla Doğru 6	Kesinlikle Doğru 7
-----------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------	----------------------------	----------------------	--------------------------	--------------------------

- _____ 1. Yaşamımın anlamının farkındayım.
- _____ 2. Yaşamımın anlamlı olduğunu bana hissettirecek bir şeyler arıyorum.
- _____ 3. Daima yaşamımın amacını arıyorum.
- _____ 4. Yaşamımın gayet belirgin bir amacı var.
- _____ 5. Yaşamımı nelerin anlamlı kıldığını iyi biliyorum.
- _____ 6. Tatmin edici bir yaşam amacı keşfetmiş durumdayım.
- _____ 7. Daima, yaşamımı değerli hissettirecek bir şeylerin arayışı içindeyim.
- _____ 8. Yaşamım için amaç ve hedef arıyorum.
- _____ 9. Yaşamımın belirgin bir amacı yok.
- _____ 10. Yaşamıma anlam arama çabasındayım.

Puanlama:

Yaşamda anlamın varlığı alt boyutu: 1, 4, 5, 6 ve 9*

Yaşamda anlam arayışı alt boyutu: 2, 3, 7, 8 ve 10

*9. madde ters kodlanmaktadır.

Extended Abstract

Introduction

When the history of philosophy is investigated, it is seen that “what is meaning of the life” is one of the basic questionings of humanity. However psychology deals the meaning which is attributed to life by the person via emphasizing the person. In other words, when “what is the meaning of your life?” is asked in philosophy, “how can I make my life meaningful?” is scrutinized in psychology. Meaning in life has been included in psychology literature with Adler’s argument that people can determine their own destiny towards a specific goal. Then, meaning in life has been considered within existential approach with Frankl’s “logotherapy” studies which are called as meaning therapy by him. But, as meaning in life is an abstract concept, it is hard to make the operational definition. Who are some of contemporary meaning

in life theoreticians considers meaning in life in two basic structures as “presence of meaning in life” and “search of meaning in life”. Meaning in life is the degree to which a person has a goal, mission or an inclusive life purpose that gives meaning to person’s life. “Meaninglessness” is a concept that a person does not have any meaning, goal in life. Meaningless occurs when people do not have any goal or plans and when they do not know which direction to go. Existential approach argues that meaninglessness causes “existential vacuum” or “existential neurosis. People who have meaning deficiency in their lives apply for psychological assistance more than people who do not have meaning deficiency in their lives.

Studies upon understanding which personal and relational variables the meaning in life is related to have been started after the initiatives of measuring this concept. The first measurement tool aimed to measure meaning in life is “Purpose in Life” which was developed. Then the following questionnaires were developed respectively; Seeking of Noetic Goals Test. The Life Regard Index, The Life Attitude Profile, The Sense of Coherence Scale and Personal Meaning Profile. The most commonly used measurement tool among above mentioned measurement tools is Purpose in Life and The Life Regard Index. Researchers determined the situation that commonly used meaning questionnaires are related with both depression and positive sensation emerges from the deficiencies in construct validity of the questionnaires. Thus, a new questionnaire which can test the presence of meaning in life is needed and MLQ was developed for this aim. Number of measurement tools measuring the components of meaning in life has increased day by day with the strengthening of positive psychology approach. After year 2000, lots of measurement tools which can evaluate different sides of meaning in life were developed. The most commonly used measurement tool among these questionnaires is MLQ. The reason why MLQ is so widely accepted is that it is valid and reliable tools for many cultures. Besides, MLQ is a short questionnaire which can determine the general frame in terms of meaning in life practically.

Meaning in life is included within the basic concepts of positive psychology; such that meaning in life is correlated with positive psychology concepts such as well-being hope, happiness and with protective mental health components such as ego-resilience, coping with loss and mourning. However, meaninglessness is correlated with concepts such as drug dependency, depression, suicidality and hopelessness. Although researches upon meaning in life are gradually increasing in positive psychology literature, there are few studies upon this issue in Turkey. Thus, only MLQ which is one of the measurement instruments measuring the meaning in life has been adapted to Turkish culture. Primarily, made validity and reliability study concerning MLQ on university students. Then have determined that MLQ is a valid and

reliable instrument for three different age groups (young, adult and old). But, there is no research conducted with adolescents in Turkey concerning meaning in life which is significant for protective mental health. In this context when psychosocial development theories are studied, it is seen that basic conflict in adolescence period is identity confusion against sense of identity. Theoretician underlines that adolescents' having experience in searching meaning in life and their having a meaning in life may be determinant for a successful identity development. With this study it is aimed to determine the psychometric features of MLQ, whose validity and reliability study has been conducted with Turkish university students in Turkey, on adolescents.

Method

Meaning in Life Questionnaire (MLQ)

MLQ consist of 10 items. MLQ has two subscale as "presence of meaning in life" and "search of meaning in life" which are independent each other. Subscale of presence of meaning in life (I understand my life's meaning) has five items (items; 1, 4, 5, 6, 9R). 9th item of the scale is reverse coding. Subscale of search of meaning in life ("I am always looking to find my life's purpose") has five items (items; 2, 3, 7, 8, 10). The scaled is ranged as a 7-point likert type (1: absolutely untrue; 7: absolutely true). The scores could range from 5 to 35 on each subscale. Scores for each scale are calculated by dividing the sum of items by the number of items and higher scores in each scale indicate higher levels of characteristics represented by the scale. The Alpha reliability of subscales were satisfactory ($\alpha = 0.88$ for presence of meaning in life; $\alpha = 0.93$ for search of meaning in life).

Turkish adaptation of the scale was done in 2010. The study is done on 300 university student (n=162 female; n=138 male). In order to structure validity explanatory and confirmatory factor analysis were performed. According to the results of the Explanatory Factor Analysis (EFA) yielded two factors loading between 0.59 and 0.75. Confirmatory Factor Analysis (CFA) results; [χ^2 (34, N = 300) = 63.32, $p < 0.05$; GFI = 0.96; CFI = 0.98; SRMR = 0.052; RMSEA = 0.054] good fit data. As the adaptation study; the internal consistency of presence of meaning in life was 0.87, the internal consistency of presence of meaning in life was 0.88.

Participants

MLQ was conducted to 350 high school students. 12 of the questionnaires were not taken into consideration as they were invalid. Statistical analyses were carried out over 338 students. 43,7% of these students were female (n=148) and 56,3% of them were male (n=190). 47,3% (n=160) of these students were Anatolian Technical High School students and 52,7% (n=178) of them were Anatolian High School students.

Procedure

In order to test the validity of MLQ-High School Form (MLQ-HSF), EFA in SPSS 20 program and CFA) in LISREL 8.80 program were conducted. Internal consistency of MLQ-HSF was determined with Cronbach's Alpha Coefficient.

Results

Reliability Analyse of MLQ-HSF

In order to test the structure validity of MLQ-HSF a principal component analysis with varimax rotation has been applied. Extracting factors with Eigen values over 1.00, was the primary criterion to decide the number of factors retained for rotation. Accordingly, two with eigen values higher than 1.00 retained for the analysis. KMO (0.81) and Bartlett Sphericity ($\chi^2=1173$; $p<0.001$) values have found to be adequate for satisfactory factor analysis. Results of the principal component analysis yielded two factors loading between 0.69 and 0.81 and explaining 59.3% of the total variance. The first factor explains 31 % of the total variance; the second factor explains 29.3 % of the total variance. Means, Standard Deviations and Factor Loadings of MLQ-HSF are presented in Table 1.

Table 1.

Means, Standard Deviations and Factor Loadings of MLQ-HSF

	$\bar{X}$	SS	I.Factor	II.Factor
MLQ7	4.605	1.814	0.813	
MLQ3	4.500	1.898	0.799	
MLQ10	4.161	1.931	0.796	
MLQ2	4.930	1.875	0.771	
MLQ8	5.000	1.763	0.743	
MLQ4	5.208	1.636		0.801
MLQ5	5.522	1.490		0.789
MLQ6	4.677	1.712		0.720
MLQ1	5.669	1.469		0.717
MLQ9	5.694	1.703		0.695

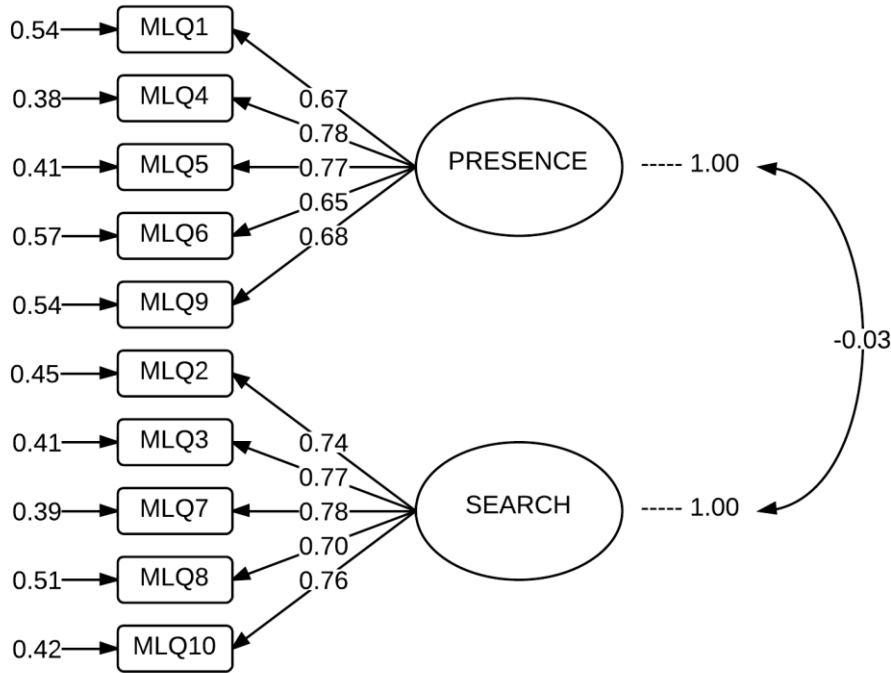
CFA was performed on the two factor structure of MLQ-HSF and maximum likelihood method of estimation was used. Values of model acquired as a result of CFA were investigated with goodness of fit statistics. It was seen that the most commonly used goodness of fit statistics were Chi-square (χ^2), GFI, CFI, SRMR and RMSEA. This fit was summarized by the valid spaces of the statistics. From these criteria, if χ^2 is lower than 2, this indicates good fit, if it is lower than 3, this indicates acceptable fit. If GFI and CFI are higher than 0.95, this indicates good fit; if they are higher than 0.90, this indicates acceptable fit. If SRMR and RMSEA are

lower than 0.05, this indicates good fit; if SRMR is lower than 0.10, RMSEA is lower than 0.08, this indicates acceptable fit. Model obtained as a result of CFA was presented in Figure 1.

Figure 1.

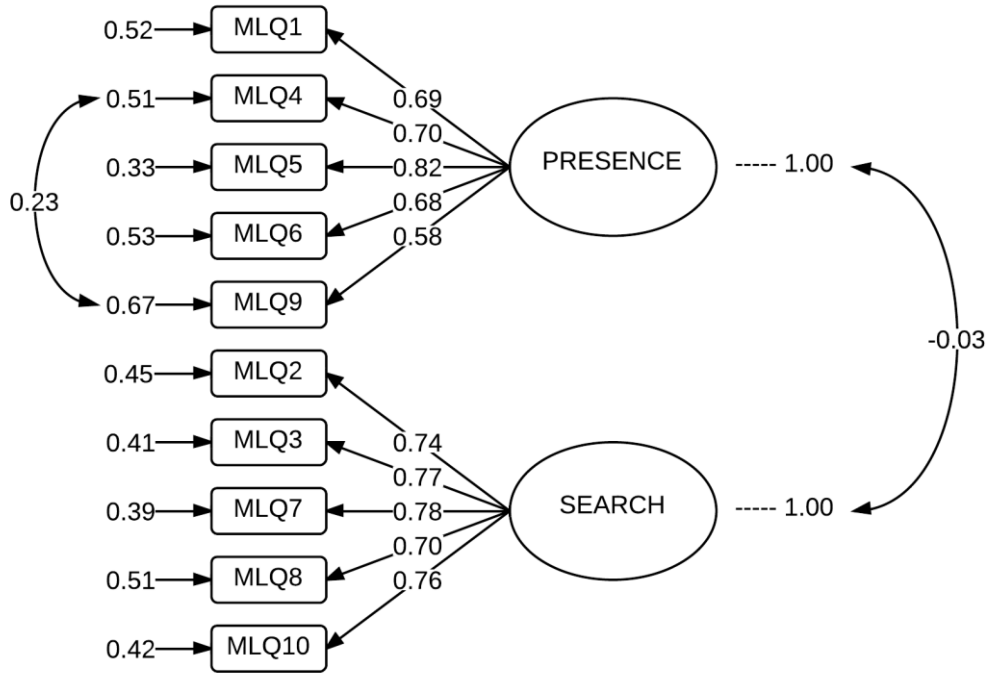
Confirmatory Factor Analysis (CFA)

Good fit statistics obtained in CFA are as [χ^2 (34, N = 338) = 136.00, $p < 0.01$; GFI = 0.93; CFI = 0.95; SRMR = 0.063; RMSEA = 0.094]. Values other than RMSEA of this good fit statistics indicate an acceptable fit. Correction index were examined for a better model fit. According to correction index, it is understood that purpose forming the (chi-square) biggest difference in the degree of freedom may be provided by correlating the errors among the 4th and 9th items of MLQ-HSF. When this correction is made, chi-square value will decrease 43.5 point. When the content of these items are examined, the 4th item is as “My life has a clear sense of purpose” and the 9th item is as “My life has no clear purpose”. It is seen that item 4 and 9 are the items which have been reversely coded. Thus, it is obvious that these items are correlated with each other in terms of meaning. As correction propose is supported theoretically, errors of item 4 and 9 of MLQ-HSF were correlated. CFA after the correction of MLQ-HSF was presented in Figure 2. Model good fit statistics after correction are as χ^2 (33, N = 338) = 90.32, $p < 0.01$; GFI = 0.95; CFI = 0.97; SRMR = 0.058; RMSEA = 0.072 (Figure 2.). When good fit statistics of MLQ-HSF are examined, it is possible to say that model shows a good fit and hence MLQ-HSF is a valid tool.

Figure 2.

Revisited Confirmatory Factor Analysis (CFA)

Reliability Analyse of MLQ-HSF

Internal consistency of MLQ-HSF for sub-dimension of presence of meaning in life was determined as 0.79 and internal consistency of MLQ-HSF for sub-dimension of search of meaning in life was determined as 0.84.

Discussion

MLQ is an instrument designed to measure level of presence of meaning in life and search of meaning in life. This study was conducted to test the validity and reliability of MILQ high school form, original form of which is in English and which was adapted to Turkish culture on university students. For this purpose, exploratory and confirmatory factor analysis was conducted. The results of the factor analysis verified the five factor structure of MLQ among Turkish college students, with the model having a good fit to the data. Finally MLQ was proven to be a reliable instrument, which was demonstrated by Cronbach's Alpha.

Meaning in life is a very new concept for psychology and education researches in Turkey. Thus, examination of meaning in life together with different variables especially with the adolescents may be a guide for the determination of dynamics of this concept. Also, adaptation of other meaning in life questionnaires to Turkish culture to especially adolescents may provide more information for adolescents upon meaning in life. How to use meaning in life in guidance and counselling services may be determined thanks to these tools.

When it is taken into consideration that presence of meaning in life is within the positive psychology concepts and that it has a direct protective function for adolescents; it can be said that meaning in life has a preventive and protective function for adolescents. On the other hand, as a requirement of developmental guidance, it is important to include meaning in life in guidance programs while providing preventive and protective guidance service to adolescents. Also, if psychological counsellors who work with adolescents have a good knowledge of meaning in life literature, this situation may help to create a therapeutic process with adolescents who are in search of identity. Meaninglessness/purposelessness is a problem for high school student's current conditions. Activities upon creating meaning in life of the adolescents may be carried out in group guidance and group counselling sessions.

Conclusion

The results of this research showed that there is no statistical difference between MLQ-HSF and MLQ. MLQ is a valid and reliable tool for high school students as it is for university students. In this context, MLQ can be used in studies which shall be carried out for high school students.